

Dei sameinte nasjonane
sin organisasjon for
utdanning, vitskap og kultur

Vestnorsk
fjordlandskap

NÆRØY
FJORDEN
VERDSARVPARK

Handlings- og tiltaksplan 2024.

Innleiing.

Handlingsplanen 2024 med framlegg til tiltak og aktivitetar byggjer på gjeldande Parkplan¹ sine overordna satsingar som er:

- SKAPE NÆRING OG KULTUR.
- TA VARE PÅ NATURARV OG MILJØ.
- TA VARE PÅ KULTURARV.

Parkplanen ligg tilgjengeleg på fylgjande nettstad: <https://www.naroyfjorden.no/styringsdokument/>

Fylgjande føresetnader og rammevilkår er bestemmande i høve til val av tiltak og gjennomføring av desse:

- Oppfylging av Verdsarvkonvensjonen med tilhøyrande retningslinjer.
- Semje i Verdsarvrådet for Vestnorsk fjordlandskap.
- Initiativ og innspel frå partnarar, stiftarar/ parkkommunane og tilsette i parkorganisasjonen.
- Tilsegn om midlar til gjennomføring/ tilgjengeleg prosjektøkonomi.

Handlingsplanen er resultatet av ein prosess som involverer :

- Parkpartnarane/ samarbeidspartar.
- Stiftarane.
- Tilsette i parkorganisasjonen.
- Arbeidsutvalet og Parkstyret.

Handlingsplanen er handsama av Parken sitt arbeidsutval den 15. desember 2023 (A-sak 18/23) og godkjent av Parkstyret i møte den 21. desember 2023. (Sak 13/23).

¹ Gjeldande Parkplan er under revisjon; oppdatert versjon truleg vedteken 2. kvartal 2024.

Kap.	Innsatsområde/ tiltak	Budsjett 2024	NVP ²	Ansvar	Målsetjing/ Resultat
1.					
1.10	Parkmøte: Planlegge og gjennomføre Parkmøte/ allmøte i lag med relevante samarbeidsparar som t.d. verneområdeforvaltninga.	15 000	15 000	Dagleg leiar/ AU.	Innan utgangen av 3. kvartal 2024.
1.11.	Utviklingskonferansen 2024: Planlegge og gjennomføre ein regional konferanse med fokus på utvikling/ innovasjon i verdsarvområdet/ kva som råd å få til.	150 000	100 000	Dagleg leiar/ AU.	Innan medio november 2024.
1.12	Møteplassar: Planlegge og gjennomføre, gjerne i samarbeid med partnerar, tematiske arbeids- og dialogmøter.	30 000	30 000	Dagleg leiar/AU	Styrke samarbeid og samhandlinga om felles mål.
	Sum Møteplassar	195 000	145 000		

²NVP = Nærøyfjorden Verdsarvpark. Kollonna syner NVP sin del av samla budsjett og kva som vert søkt finansiert gjennom stiftinga.

³ Leiarskapet og drifta av VAR vert overført til Nærøyfjordområdet/ Stiftinga Nærøyfjorden Verdsarvpark for perioden 2024-25.

Kap.	Innsatsområde/ tiltak	Budsjett 2024	NVP	Partnerar/ Samarbeidspartar	Ansvar	Målesettjng/ resultat
2.8.	Samarbeid med barnehagane og skulane : Verdsarvparken har som målsettjng at verdsarven Vestnorsk fjordlandskap skal bli ein naturleg del av skulekvardagen til born og unge i heile Nærøyfjordområdet. I samarbeid med barnehagane og skulane i og inntil Verdsarvparken vert det utvikla, forankra og gjennomført systematiske pedagogisk opplegg tilpassa kvart årstrinn som set fokus på verdsarven og natur- og kulturverdiane lokalt og regionalt. Det vert m.a. vektlagt geologi, biologi, kulturarv, sporlaus ferdsle, verneområde og kva er verdsarv. Gjennom eit forprosjekt er målsettjnga å vidareutvikle eksisterande tilbod til ei verktøykasse for formidling av verdsarven. (Vidareført frå 2023) Satsinga inkluderer støtte/deltaking til gjennomføring av leirskule i Dyrdal og undervisningsopplegg på Otternes Bygdetun.	375 000	350 000	Parkpartnerar, Verneområdeforvaltning/ SNO Parkkommunane/ verdsarvskulane. Lag/ organisasjonar	Parkforvaltar kulturminne	1. Gjennomføre min. 2 undervisningsopplegg i kvar kommune. 2. Gjennomført forprosjektet «Verktøykasse for formidling om verdsarven til barn.» innan 3 kvartal.
MAT, HANDVERKS- OG OPPLEVINGSPRODUKSJON:						
2.10.	Nettverksmøte for små verksemdar: I samarbeid med partner/ SAKTE-alliansen planlegge og gjennomføre eit nettverksmøte for mindre verksemdar med føremål å synleggjere samt betre marknadsføringa av eit breitt mangfald av tilbod/ aktivitetar.	25 000	15 000	SAKTE Visit Sognefjord Visit Voss Norway's best Partnerar/	SAKTE/ dagleg leiar	1. Gjennomført samling innan mars/april.
Arrangement						
2.14.	Guida turar i Verdsarvparken: I lag med dei lokale turlaga/ grendalaga og partnerar planlegge og gjennomføre 1 guida tematur i kvar av verdsarvkommunane. Førebels program: 1. Vik: Skard - Lægdeskar -Lægdene. 2. Aurland: Øvste Stegen - Aasen -Beitelen. 3. Lærdal: Ljøsne - Ljøsneveiti - Stuvane kraftv. - Ljøsne. 4. Voss: Stlheim - Brekkenipa.	50 000	30 000	Lokale turlag, grendalag og andre parkpartnerar. Verdsarvkommunane, verneområdeforvaltninga.	Prosjektmed. kulturminne	Gjennomført 1 vandring i kvar verdsarvkommune innan 3. kvartal.

Kap.	Innsatsområde/ tiltak	Budsjett 2024	NVP	Partnarar/ Samarbeidspartar	Ansvar	Målsetjing/ resultat
2.15.	Verdsarvturen, Bakka: Innsats og hjelp til organisering og gjennomføring av arrangement.	15 000	10 000	Bakka grendalag SNO	Bakka grendalag	Arrangementet gjennomført 1.helga i august.
2.16.	Geologiens Dag 2024: Gjennomføring av ope arrangement/ formidling av relevant forskning og kunnskap knytt til Verdsarvparken sin geologi. <i>Tema/lokalisering er under planlegging.</i>	15 000	15 000	Parkpartnarar/ forvaltning.	Parkforvaltar kulturminne	Arrangementet gjennomført innan 3.kvartal
2.17.	LANDSKAPSFEST 2024, Stalheim: Innsats og støtte til planlegging/ gjennomføring av Stalheimskleiva Opp, opningsarr. Stalheimskleiva/Sivlelassen og Jonsokfeiring 21. - 23. juni.	835 000	160 000	Stalheim Landskapspark/Stalheim Hotel/ Statens Vegvesen Verneområdeforv. Voss herad.	Stalheim Landskapspark	Arrangementet gjennomført innan 2.kvartal.
2.20.	Dei norske Kulturminnedagane 2024: Nasjonalt tema: «Spor, nettverk og forbindelser». Målsetjing om å gjennomføre 1 tematisk arrangement i og i samarbeid med kvar verdsarvkommune. Gjennomføring av satsinga «Mangesyslaren» i Vik og Aurland. (Detaljar ikkje fastsett/ planlegging i prosess.)	40 000	25 000	Verdsarvkommunane, skulane, barnehagane, lag og organisasjonar, parkpartnarar	Parkforvaltar kulturminne.	Arrangementa gjennomført innan 3. kvartal
2.21.	Stølshelg i Undredal 2024: Støtte til profilering/ gjennomføring av den årlege stølshelga på Langhuso.	25 000	10 000	Underdal ungdomslag, Opplev Underdal AS, parkpartnarar.	Underdal ungdomslag	Arrangementet gjennomført innan 1. september.
Anna						
2.23.	"Styvi Gardsmuseum": <i>Garden Styvi ved Nærøyfjorden er eit kulturminne av stor kulturhistorisk og opplevingsmessig verdi. Den utgjer ein av dei viktigaste attraksjonane langs Nærøyfjorden og er veldig mykje besøkt av turgåarar, skuleelevar, turistar frå inn- og utland. Det er gjennomført eit forprosjekt med mål om tilrettelegging for auka publikumsbesøk og formidlingsverdi til museet. Bearbeiding/ redigering av lyd- og filmopptak/ gjennomgang av gjenstandar vere ei sentral oppgåve</i>			Styvi Gard Verneområdeforv. Musea i regionen	Prosjektmed. kommunik.	<i>Prosjektet er mellombes parkert i påvente av oppdatering/ avklaringar.</i>
SUM SKAPE NÆRING OG KULTUR		2 380 000	1 365 000			

Kap.	Innsatsområde/ tiltak	Budsjett 2024	NVP	Partnarar/ Samarbeidspartar	Ansvar	Målsetjing/ resultat
3	TA VARE PÅ NATURAV OG MILJØ					
3.1.	Tiltaksplanen for kulturlandskapet i Vestnorsk fjordlandskap: Pådrivar/støttespelar i samband med oppfylginga og gjennomføringa av tiltaksplanen samt støtte til gjennomføring av relevante kurs og arrangement.	30 000	10 000	Verdsarvrådet Verdsarvkommunane SF-landbruksavdelinga	Dagleg leiar/ parktilsette	Medverke til å auke den øk. ramma/ nasjonale finansieringa av tiltaksplanen.
3.2.	"Jubileumsmarkering av verdsarvstatusen til Vestnorsk fjordlandskap": I juli 2025 er det 20år sidan Vestnorsk fjordlandskap vart skrive inn på UNESCO si verdsarvliste. Dette lyt markerast i begge delområda og i 2024 vert det difor gjennomført innleiande planlegging/ organisering av eit felles program for gjennomføring av ulike arrangement.	600 000	400 000	Stiftinga Geirangerfjorden Verdsarv Parkpartnarane Verdsarvkommunane/ Vestland fylke Verneområdeforvaltning	Prosjektmed. kommunik. / dagleg leiar.	Program inkl. budsjett og finansiering klart innan 4. kvartal.
3.3.	Besøksforvaltning, Vestnorsk fjordlandskap: 1. Registrering av ferdslø/ bygge kunnskap for god forvaltning og styring av aktivitet. Innkjøp av fleire ferdselsteljarar. Grunnlag for rapportering. 2. Delta i Visit Sognefjord sitt Masterplanarbeid i prosessen mot Berekraftig reisemål. 3. Slutføre/ etablere eit 3årig pilotprosjekt knytt til utprøving av ein modell for fellesgodefinansiering i Vestnorsk fjordlandskap/ Visit Sognefjord. 4. Gjennomføre arrangement/ møteplass som dele erfaringar i høve besøksforvaltning og "leave no trace»	200 000	150 000	Verdsarvrådet Visit Sognefjord/ Visit Voss Verneområdeforv. Verdsarvkommunane Parkpartnarane mv.	Dagleg leiar/ parktilsette.	1. Etablere kunnskap om ferdsla i Verdsarvparken. 2. Utarbeidd prioritert handlingsprogram - ref. Masterplan. 3. Etablert pilot for fellesgodefinans. 4. Synleggjere erfaringar relatert til besøksforvaltning.
3.4.	Prosjekt "Levande Fjordlandskap": 1. Følgje opp/ vere pådrivar for implementering av nasjonal målsetjing om «Best Practice» i verdsarvområdet. 2. I samarbeid med HVL/ vidaregåande skular vidareutvikle/ gjennomføre undervisningsopplegget «Levande fjordlandskap - sanning eller kun illusjon». 3. Pådrivar for reduksjon utslepp til luft og sjø. 4. Planlegge, organisere og gjennomføre ein ryddedugnad i Verdsarvparken tidleg vår 2024. Mobilisere parkpartnarar og andre aktørar til felles innsats. 5. Vidareføre kartlegging kva som finst av kunnskap / forskning om fjordane/ marin del.	485 500	395 000	Verdsarvrådet Visit Sognefjord The Fjords Parkpartnarane Verdsarvkommunane Verneområdeforv. Voss gymnas Havforskningsinst./HVL./ UiB	Dagleg leiar/ parktilsette	1. Styrke Verdsarvparken som eit verdi- og miljøfremjande reisemål. 2. Kartlagt og formidla kunnskap om marin del/ fjordlandskapet under sjøflata. 3. Gjennomført undervisningsopplegg på Bakka innan 3. kvart. 4. Gjennomført ryddedag innan 1.mai.

Kap.	Innsatsområde/ tiltak	Budsjett 2024	NVP	Partnarar/ Samarbeidspartar	Ansvar	Målsetjing/ resultat.
3.5.	"Twinning"- samarbeid med NPS Glacier Bay, Alaska: Oppfølging av samarbeidsavtale mellom Vestnorsk fjordlandskap v/ Verdsarvrådet og Glacier Bay v/ NPS. Gjennomføring av studietur/ utveksling av erfaringar med fokus på <i>Fjord Ranger</i> -programmet og formidling/ samarbeid med skulane.	300 000	250 000	Verdsarvrådet Geirangerfjorden Verdsarv Verdsarvparken NPS Glacier Bay Skulane Parkpartnarar	Dagleg leiar/ verdsarv- koordinator	Vert fastsett på eit seinare tidspunkt.
Skjøtsel og tilrettelegging						
3.6.	«Verdiskapingsprosjekt, Stalheimskleiva»: Oppfølging og støtte til gjennomføring av prioriterte tiltak i og ved Stalheimskleiva. Føremål: Stalheimskleiva som ressurs og kjelde til ny verdiskaping.	50 000	25 000	Stalheim Hotel, Statens vegvesen, grunneigarar, Voss Herad, Vernområdeforv.	Stalheim landskapspark/ Voss herad	Gjennomføring i samsvar med eigen tiltaksplan.
3.7.	Draumeplassen, Flåm: Medverke til utføring av enklare tilretteleggingstiltak samt praktisk støtte til gjennomføring av kveldsarrangement.	40 000	20 000	Rotfesta/ grunneigar/ Flåm skule/partnarar	Prosjektmed. vandring	1. Tilrettelegging gjennomført innan 2. kvartal. 2. Arr. gjennomført innan 4. kvartal.
3.8.	«Vandring og verdiskaping»: Ei pågåande satsing med mål om å kvalitetssikre eksisterande/ etablere ny infrastruktur samt få etablert/ synleggjort eit større potensiale for vandring og andre aktivitetar gjennom styrka samarbeid og samhandling mellom dei ulike aktørane om kva turveggar/ vandringsruter som skal prioriterast for tiltak. Planlegge/ gjennomføre naudsynte tilretteleggingstiltak, merking/ skjøtsel, samstundes registrere og fylgje opp meldingar om skade/ trong for naudsynt skjøtsel, tilsyn og informasjon. Etablering av nye innfallsportar. <i>(Vidareført - eigen tiltaksplan)</i>	150 000	100 000	Partnarar, grunneigarar, lag og organisasjonar, destinasjonsselskap, reiselivsverksemder. Verneområdeforvaltning Verdsarvkommunane Skulane	Prosjektmed. vandring	Tiltak/ aktivitetar gjennomført i samsvar med eigen tiltaksplan.
3.9.	Informasjonstavler og skilting: Framhald utvikling, produksjon og oppsett av verdsarvtavler/ lokale infotavler i og kring Verdsarvområdet i samsvar med ny merkevareprofil.	250 000	250 000	Grendene/grunneigar/ Verdsarvkommunane Verneområdeforv. Visit Sognefjord Parkpartnarar	Prosjektmed. vandring og merking	Oppsett av min. 15 nye/ refolierte infotavler.

Kap.	Innsatsområde/ tiltak	Budsjett 2024	NVP	Partnarar/ Samarbeidspartar	Ansvar	Målsetjing/ resultat.
3.10.	»Aurlandsdalen« 1. Fremje, planlegge/ organisere og sikre gjennomføring av tiltak og aktivitetar knytt m.a. istandsetjing/ vedlikehald, rydding, merking/ skjøtsel av landskap/stiar i Aurlandsdalen. 2. Vere pådrivar og støtte for auka bruk og verdiskaping knytt til vandring. 3. Ta hand om/ koordinere akutte tiltak i dalen knytt til ras/ steinsprang . 4. Ivareta sekretær oppgåver for styringsgruppe Aurlandsdalen. (Vidareført - eigen tiltaksplan)	250 000	150 000	Styringsgruppe Arbeidsgruppe Reiselivsverksemdar Visit Sognefjord Grunneigarar	Prosjekmed. vandring	Tiltak/ aktivitetar gjennomført i samsvar med eigen plan godkjent av styrings - og arbeidsgruppe.
3.11.	Utbetring turveg Vassete - Breiskrednosi: Kartlegge, planlegge og gjennomføre naudsynt sikring og utbetring av turvegen mellom Vassete og Breiskrednosi.	100 000	80 000	Grunneigarar Verneområdeforv. Aurland kommune	Prosjektmed. vandring og merking	1. »Fyrstehjelp« utført innan 2. kvartal. 2. Naudsynt tiltak avklart, finansiert og klar til gjennomf.
3.12.	Besøksleing, Jordalen: I samarbeid med Jordalen grendalag og utmarkslag etablere ein ny rasteplass før stølen Slettedalen for å redusere slitasje og forsøpling av stølsområdet. Satsinga inneber og etablering av ei tilsynsordning for strekninga Jordalen-Bakkanosi.	160 000	140 000	Grunneigarane Jordalen grendalag Jordalen utmarkslag Vosse herad Verneområdeforv.	Prosjektmed. Vandring og merking	1. «Ny» rasteplass etablert innan 15.juni. 2. Etablert tilsynsordn.
3.13.	«Verdsarvstatus og berekraft i verdsarvbygdene»: Gjennomføring av forprosjekt/ -analyse som med ei brei og involverande tilnærming til verdsarvbygdene tek sikte på : 1. å synleggjere desse lokalsamfunna som «verdsarvbygder», kvar på sin måte. 2. å auke attraksjonsverdien og attraksjonskrafta til desse bygdene 3. å avklare korleis NVP, som forvaltar av verdsarvstatusen, kan bidra til dette.	300 000	200 000	Aktørar i Verdsarvbygdene Parkpartnarar Reiselivsverksemdar Forvaltning Opplev Underdal AS	Dagleg leiar/ Opplev Underdal AS	Skisse til analyse/ profil klar innan 3. kvartal 2024.
3.14.	Landskapspleie i Stalheim landskapspark: Vidareføre eit samarbeid med grunneigar, Voss herad, Statens Vegvesen, lokalt næringsliv og Stalheim landskapspark m.v. om skjøtsel, stell, tilrettelegging og vedlikehald av område Stalheim/ Haugsvik. Arbeidsområde: Kongevegen, Stalheimskleiva, Stalheim Hotel stølsvegen til Brekkedalen m.v. Freiste involvere lokale ungdommar/ etablere nyttige sesongarbeidsplassar.	200 000	50 000	Grunneigar Stalheim Landskapspark Voss herad Visit Voss Statens Vegvesen Verneområdeforv.	Stalheim Landskapspark	1.Skjøtselstiltak gjennomført innan 3. kvartal
3.15.	«Liv og Lyst i Verdsarvbygda Undredal»: Praktisk og øk. støtte til utvikling av formidlingsmatr. samt gjennomføring av møteplassar og aktivitetar.	469 200	50 000	Undredal ungdomslag Undredal grendalag	Undredal grendalag v/prosjektleder	Eigen tiltaks- og aktivitetsplan.
	SUM TA VARE PÅ NATURARV OG MILJØ	3 584 200	2 270 000			

Kap.	Innsatsområde/ tiltak	Budsjett 2024	NVP	Partnarar/ Samarbeidspartar	Ansvar	Målsetjing/ resultat.
4	TA VARE PÅ KULTURARVEN					
4.1.	«Sivle-vandring», Stalheim: Medverke til utvikling av ei historisk vandring med utg. pkt. i Per Sivle sitt liv/ forfatterskap. Inkl. fastsetting av rute, oppsett av infoskilt og trykking av brosjyrer. (Utsett til etter opning av Stalheimskleiva			Sivle-laget/ Stalheim Hotel/ Brekke gard Forvaltninga	Sivle-laget	Førebels parkert.
4.3.	«Otternes Bygdetun»: Utbetring/utvikling av innhald og rep./oppsett av infotavle. Utbetring av steinmur - støtte til planlegging og gjennomføring av kurs.	50 000	40 000	Stiftinga Otternes bygdetun Kommune/ Vestland fylke	Stiftinga Otternes bygdetun	1. Infotavle oppdatert/ utbeta innan 15. juni. 2. Kurs gjennomført innan 3. kvartal.
4.4.	Kurs og seminar i innan byggeskikk, bygningsvern og tradisjonshandverk : Planlegge og gjennomføre ein serie på 3-5 kurs som eit aktivt oppfølging av restaureringsplanen for Vestnorsk fjordlandskap - Nærøyfjorden. Fokus på tørrmuring, skifertekking, linoljemaling , materialval og-kunnskap, verktøy m.v.	65 000	45 000	Parkpartnarane, Landbrukskontoret ÅLA/ forvaltninga. Fortidsminnef. SF	Parkforvaltar kulturminne	Gjennomført 4-5 kurs innan 3. kvartal.
4.5.	Regionalparksamarbeid - bygningsvern: Planlegge og gjennomføre 1. gongs handverkdagar i samarbeid med Fjordkystparken. (Parallelt vert det arbeidd vidare med planane for bygningsvernssenter og bygningsvern-rådgjevarfunksjon, samstundes knyte kontakt med bygningsvernsmiljøet og bygningsvernrådsgjevarane ved dei regionale musea i kvar av regionane.)	50 000	30 000	Fjordkystparken regional - og geopark. Vestland fylkesk. Musea i SF.	Parkforvaltar kulturminne	Arrangement gjennomført innan 3. kvartal 2024.
4.6.	«Steinarbeids- og tørrmuringsdagane»: Verdsarvparken ynskjer å byggje vidare - meir aktivt og medvite - på interessa for både tørrmuring og stein som ressurs til byggjeføremål og anna. Tanken er å utvikle ei eiga satsing på dette. Ein kan sjå føre seg eit konsept med fylgjande arbeidstittel: «Steinarbeidsdagane i Verdsarvparken», som kan gå føre seg kvart eller annakvart år, der ein kan ha ulike aktivitetar om dette med bruk av stein, t.d. føredrag, kurs, ekskursjonar, turar. (Overført frå 2023)	140 000	140 000	Parkpartnarar, Verdsarvkommunane, Verneområdeforvalt., andre relevante samarbeidspartar.	Parkforvaltar kulturminne	1. Etablert arbeidsgruppe. 2. Utgreidd innhald, organisering og gjennomføring av konsept.
	SUM TA VARE PÅ KULTURARV	305 000	255 000			

Merknad: Gjennomføring føreset løyving av økonomi i samsvar med finansieringsplanen.

Aurland, pr.21. desember 2023.
Erling Oppheim,
Dagleg leiar.